

Prenatal emzirme öz yeterlilik ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması

Prenatal breastfeeding self efficacy scale: validity and reliability study

Hale Uyar Hazar¹, Esin Uzar Akça²

¹Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Aydın, Türkiye

²Pamukkale Üniversitesi Hastaneleri, Yenidoğan Yoğun Bakım Birimi, Denizli, Türkiye

Cite this article as: Uyar Hazar H, Uzar Akça E. Prenatal breastfeeding self efficacy scale: validity and reliability study. Turk Pediatri Ars 2018; 53(4): 222-30.

Öz

Amaç: Prenatal Emzirme Öz Yeterlilik Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliğini saptamaktır.

Gereç ve Yöntemler: Metodolojik bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemini Nisan-Haziran 2015 tarihleri arasında kadın doğum polikliniğine başvuran 200 gebe oluşturdu. Verilerin toplanmasında tanıtıcı bilgi formu ve Prenatal Emzirme Öz Yeterlilik Ölçeği kullanıldı. Verilerin çözümlenmesinde tanımlayıcı istatistikler, kapsam geçerliği için "content validity index", yapı geçerliği için açılımlayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi, güvenilirlik için Cronbach-alfa kullanıldı.

Bulgular: Ölçeğin açılımlayıcı faktör analizinde Kaiser Meyer Olkin kat sayısı 0,84 ve Barlett's Sphericity Testi sonuçları $\chi^2=1812,608$; $df=171$; $p=0,000$ ' idi. Faktörlerin toplam varyansa yaptıkları katkı %59,06 idi. Doğrulayıcı faktör analizine göre, ölçeğin model uyum indeksleri; Ki-Kare ($\chi^2=254,23$, $p=,000$, $sd=146$) değeri başta olmak üzere uyum indeksleri, $\chi^2/sd=1,74$, Root Mean Square Error of Approximation=0,06, Comparative Fit Index=0,96, Normed Fit Index=0,92, Non-Normed Fit Index=0,96, Goodness Of Fit Index=0,88, Adjusted Goodness of Fit Index=0,85' idi. Prenatal Emzirme Öz Yeterlilik Ölçeğinin iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı 0,86' idi.

Çıkarımlar: Prenatal Emzirme Öz Yeterlilik Ölçeği, Türk kültüründe uygulanması için geçerli ve güvenilir bir ölçektir ve prenatal dönemde emzirmeyi desteklemek için girişimler tasarlamak ve değerlendirmek isteyen tüm sağlık çalışanlarının kullanımına uygun bir araçtır.

Anahtar sözcükler: Emzirme, geçerlik, güvenilirlik, öz yeterlilik

Abstract

Aim: To determine the validity and the reliability of the Prenatal Breastfeeding Self-Efficacy Scale.

Material and Methods: This was a methodologic study. The sample of the research comprised 200 pregnant women who presented to the outpatient clinic of Gynecology between April and June 2015. An introductory information form and the Prenatal Breast Self-Efficacy Scale were used to collect the data. In the analysis of the data, descriptive statistics, content validity index for coverage validity, exploratory factor analysis, and confirmatory factor analysis for construct validity, and Cronbach-alfa for reliability were used.

Results: In the explanatory factor analysis of the scale, the Kaiser-Meyer-Olkin floor number was 0.84 and the Barlett's sphericity test results were $\chi^2=1812.608$; $df=171$; $p<0.001$. The contribution of the factors to total variance was 59.06%. According to confirmatory factor analysis of the scale, the Chi-square test result was as follows: $\chi^2=254.23$ ($p<0.001$, $SD=146$). The model fit indices were as follows: $\chi^2/SD=1.74$, Root Mean Square Error of Approximation=0.06, Comparative Fit Index=0.96, Normed Fit Index=0.92, Non-Normed Fit Index=0.96, Goodness of Fit Index=0.88 and Adjusted Goodness of Fit Index=0.85. The internal consistency reliability coefficient of Prenatal Breastfeeding Self-Efficacy Scale was 0.86.

Conclusion: The Prenatal Breastfeeding Self-Efficacy Scale is a valid and reliable scale which is applicable to Turkish culture and an appropriate tool which can be used by all healthcare workers who wish to design and evaluate interventions to support breastfeeding in the prenatal period.

Keywords: Breastfeeding, self-efficacy, validity, reliability

Giriş

Anne sütü ile beslenme, sağlıklı beslenmenin ilk koşuludur. Anne sütü, bebeğin gelişmesini tam olarak destekleyen eşsiz bir besin maddesidir. Bebeğin beslenme-

sinde eşsiz bir gıda olduğu kabul edilen anne sütünün bebeklere en sağlıklı ulaşma yolu ise emzirmedir (1). Dizinde emzirmeyi başlatma ve devam ettirmede etkili olan birçok etmeden söz edilmektedir. Bunlar, annenin yaşı, aile yapısı, eğitim düzeyi, ekonomik durumu,

Sorumlu Yazar / Corresponding Author : Hale Uyar Hazar E-posta / E-mail: hazarhale@gmail.com

Geliş Tarihi / Received: 17.08.2018 **Kabul Tarihi / Accepted:** 26.11.2018

©Telif Hakkı 2018 Türk Pediatri Kurumu Derneği - Makale metnine www.turkpediatriarsivi.com web adresinden ulaşılabilir.

©Copyright 2018 by Turkish Pediatric Association - Available online at www.turkpediatriarsivi.com

DOI: 10.5152/TurkPediatriArs.2018.18114

gebeliği isteme ve gebelikte sağlık sorunu yaşama durumu, emzirmeye yönelik önceki deneyimleri, çalışması, emzirme konusunda bilgi alma durumu, emzirmeye ilişkin bilgi veren kişi, emzirmeye başlama zamanı ve doğum şekli olarak sıralanabilir (2-9).

Emzirmeyi etkileyen bir başka etmen ise, annenin emzirmeye ilişkin öz-yeterlilik algısıdır (10). Annenin emzirmeye ilişkin öz yeterlilik algısı, annenin emzirip emzirmeyeceğini, emzirmeye ilişkin düşüncelerini ve duygusal olarak bu süreçte karşılaşılabilecek zorluklar ile baş etme becerisini göstermektedir (11).

Emzirme öz yeterliliği, anne sütü ile beslemeye karar verme ve emzirme süresi ile ilişkilendirilmektedir (12). Annelerin büyük çoğunluğu bebeklerini nasıl besleyecekleri kararını doğum öncesi dönemde verdikleri için, gebelik sırasında emzirme yeterliliğini artırmayı amaçlayan girişimler, emzirmeyi artırmak için yararlı olabilir. Bu girişimleri değerlendirmek için gebelikte emzirme yeterliliğinin değerlendirilmesi gerekir. Çalışmalar annelerin emzirmeye gebeliklerinde karar vermeleri durumunda, emzirme oranlarının arttığını göstermektedir (13-15). Birkaç çalışmada emzirmeye erken başlanması ile emzirme öz yeterliliği arasında ilişki olduğu saptanmıştır (16-21). Loke ve ark. (22) yaptıkları çalışmada, annenin emzirme öz yeterliliği ile bebeğin doğumdan sonra altı haftaya kadar etkili emzirilmesi arasında ilişki olduğunu bildirmişlerdir. Otsuka ve ark. (19) yaptıkları çalışmada, bebek dostu hastanede gebeliğinin son üç ayında olan gebelerin, öz yeterliliğini artırmaya yönelik girişimlerin, bebeklerin doğumundan sonraki ilk dört haftada etkili emzirme oranlarını artırdığını göstermişlerdir.

Bu çalışmada Prenatal Emzirme Öz Yeterlilik Ölçeği'nin (PEYÖ) geçerlik ve güvenilirliğini belirlemek amaçlandı.

Gereç ve Yöntemler

Araştırmanın türü

Bu çalışma metodolojik tipte bir araştırmadır.

Araştırmanın evren ve örnekleme

Araştırmanın evrenini, Denizli ili merkezinde bulunan Pamukkale Üniversitesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin ve Denizli İli Kamu Hastaneleri Birliği'ne bağlı Denizli Devlet Hastanesi'nin kadın doğum polikliniklerine başvuran gebeler oluşturdu.

Ölçek geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarında, faktör analizinin yapılabilmesi için örneklem sayısının, ölçek

madde sayısının en az beş-10 katı olması gerektiği belirtilmektedir (23). Araştırmanın örneklemini uyarlanacak ölçekteki madde sayısının 20 olması nedeniyle toplam 200 gebe oluşturdu ve olasılıksız örnekleme yöntemi kullanıldı. Araştırmada hedeflenen örneklem büyüklüğüne ulaşıldı. En az ilkökul mezunu olan ve gebeliğinin son üç ayında (29 hafta ve üzeri) olan gebeler araştırmaya alınırken, ruhsal hastalık tanısı alan gebeler araştırmaya alınmadı.

Veri toplama araçları

Tanıtıcı bilgi formu

Tanıtıcı Bilgi Formu, Prenatal Emzirme Öz Yeterlilik Ölçeği uygulanacak grubun sosyodemografik ve obstetrik özelliklerini değerlendirebilmek amacıyla araştırmacı tarafından literatür bilgisine uygun olarak hazırlandı ve toplam 12 sorudan oluştu (24-27).

Prenatal emzirme öz yeterlilik ölçeği

Prenatal Emzirme Öz Yeterlilik Ölçeği (Prenatal Breast-Feeding Self-Efficacy Scale) (EK-1), Wells ve ark. (28) tarafından geliştirilen ve 20 maddeden oluşan bir ölçektir ve "gebe kadınların emzirmeye ilgili bilgi ve destek bulma", "planlamayla ilgili endişelerle baş etme", "başkalarının bebeğini besleyebilmesi için süt hazırlama", "başkalarının yanında emzirme", "başkalarıyla emzirme hakkında tartışabilme" ve "başkaları onaylamadığında emzirmeye karar verme" durumunu ölçmektedir. Bu ölçekte yanıtlar beşli Likert skalasında değerlendirilmektedir (1: hiç emin değilim, 2: biraz eminim, 3: eminim, 4: çok eminim ve 5: tamamıyla eminim). Ölçekten alınabilecek toplam puan 20-100 (20: en düşük, 100: en yüksek yeterlilik) arasında değişmektedir. Ölçeğin kesim noktası bulunmamakta, alınan puan arttıkça emzirmedeki öz yeterlilik artmakta ve dört alt gruptan oluşmaktadır. Bu alt gruplar; emzirme için gerekli olan beceriler ve istekler (yedi madde); nasıl emzirileceği konusunda bilgi toplama (beş madde); diğer insanların yanında emzirme ve emzirme sırasında utanma duygusu (dört madde) ve emzirme sırasında sosyal baskıdan (iki madde) oluşmaktadır. Kalan diğer iki madde alt gruplardan bağımsızdır ve emzirmenin önemini eşle tartışma ve iki yıl boyunca emzirme konusunda güveni değerlendirmektedir. Wells ve ark. (28) tarafından geliştirilen PEYÖ'yü İspanya kültürüne uyarlayan Piñeiro-Albero ve ark. (29) yaptıkları çalışmada, özgün araştırmanın iki bağımsız maddesini (dördüncü ve 20. maddeler), ilgilerine göre alt gruplara dağıttıklarını bildirmişlerdir. Her alt gruba alınan maddeler; emzirme için gerekli olan beceriler ve istekler (madde 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 20), emzirmenin nasıl yapılacağı konusunda

bilgi toplama (madde 1, 2, 3, 5, 17), diğer insanların yanında emzirme ve emzirme sırasında utanma duyguları (madde 13, 14, 15, 16) ve emzirme sırasında sosyal baskı (madde 4, 18, 19)'dan oluşmaktadır. Wells ve ark. (28) tarafından geliştirilen özgün ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0,89'dur.

Verilerin toplanması

Araştırmaya katılmayı kabul eden gebelere araştırmanın amacı açıklanarak, bilgilendirilmiş onam formu imzalatıldı. Önce "tanıtıcı bilgi formu", yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak dolduruldu. Gebeler ile tanıtıcı bilgi formunun doldurulması beş-altı dakika sürdü. Daha sonra "PEYÖ" hakkında bilgi verildi ve gebeler kendi bildirim yöntemi ile ölçekte yer alan maddeleri yanıtladı. Gebelerin PEYÖ'yü yanıtlaması 20-25 dakika sürdü. Veri toplama işlemi 01 Nisan-31 Temmuz 2015 tarihleri arasında tamamlandı.

Araştırmanın etik yönü

Prenatal Emzirme Öz Yeterlilik Ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması ve Türkçe formunun kullanımı için ölçek sahibi Kristen Wells'den elektronik posta yolu ile izin alındı. Araştırma protokolü için Etik Kurul onayı Adnan Menderes Üniversitesi Etik Kurulu'ndan (53043469-050.04.04, Karar 30), araştırma verilerinin toplanması için ilgili hastanelerden kurum izni ve örneklem kapsamına alınan gebelere araştırma ile ilgili bilgi verildikten sonra yazılı onamları alındı.

Verilerin değerlendirilmesi

Araştırmadan elde edilen verilerin; Statistical Package for Social Science (SPSS) versiyon 16,0 (SPSS Inc.; Chicago, IL, USA) paket programı ve LISREL 9,1 Student istatistik programı, tanımlayıcı verilerin çözümlenmesinde tanımlayıcı istatistikler kullanıldı. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğini sağlamada kullanılan yöntemler Tablo 1'de görülmektedir.

Bulgular

Araştırmaya katılan gebelerin yaş ortalaması 27,90±5,80 olup, %84,0'ü 20-35 yaş grubundaydı. Çalışmadaki kadınların; %32,0'si ilkökul mezunu, %80,5'inin evlilik süresi bir-9 yıl arasında, %82'inin ekonomik durumu orta düzeyde, %68'i ev hanımı, %45,3'ü serbest meslek sahibi idi ve %87'sinin sosyal güvencesi vardı. Kadınların gebelik sayısı 2,24±1,31, doğum sayısı 0,81±0,80, yaşayan çocuk sayısı 0,79±0,80 idi. Araştırmaya alınan kadınlarda bu gebeliklerinin %87,5'inin planlı gebelik, %89,5'inin istenen gebelik olduğu belirlendi.

I. Prenatal emzirme öz yeterlilik ölçeğinin geçerlik çözümlenmeleri

Prenatal emzirme öz yeterlilik ölçeğinin psikolinguistik özelliklerinin incelenmesi/dil uyarlaması

Türkçe ve İngilizce'yi iyi düzeyde bilen iki dil bilimci tarafından PEYÖ'nün İngilizce'den Türkçe'ye çevirisi yapıldı. Türkçe'ye çevrilen PEYÖ, araştırmacı tarafından düzenlendi. Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği alanında uzman 10 öğretim üyesi tarafından maddelerin anlamları açısından ve bir Türk dil bilimci tarafından dil uygunluğu açısından incelendi ve alınan geri bildirimler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapıldı. İngilizce'yi iyi düzeyde bilen farklı bir dil bilimci uzman tarafından PEYÖ'nün Türkçe'den İngilizce'ye geri çevirisi yapıldı. Tekrar İngilizce'ye çevirisi yapılan ölçek, özgün ölçeğin ifadeleri ile karşılaştırıldı ve uzman görüşleri doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılarak PEYÖ'ye son şekli verildi.

2. İçerik/kapsam geçerliği

Dil geçerliği sağlandıktan sonra PEYÖ'deki her bir maddenin emzirme öz yeterliliğini ölçüp ölçmediğini değerlendirmek amacıyla kapsam geçerliği yöntemi kullanıldı. Ölçeğin Türkçe formu, ölçeği daha önceden görmeyen alanında uzman 10 öğretim üyesinin görüşlerine sunuldu. Kapsam geçerliğini değerlendirmek için Polit ve Beck'in (30) belirttiği gibi, Waltz ve Bausell (1981) tarafından geliştirilen Content Validity Index (CVI) kullanıldı. Bu indekse göre uzmanlar her bir maddeyi "1" ile "4" arasında değişen puanlarla (1=Uygun değil, 2=Maddenin uygun şekle getirilmesi gerekir, 3=Uygun, ancak küçük değişiklik gerekiyor, 4=Çok uygun) değerlendirdiler. Uzmanlar tarafından her bir maddenin ölçme derecesini değerlendirmek üzere, üçüncü ve dördüncü seçeneklerini işaretleyen uzmanların sayısı toplamı uzman sayısına bölünerek, her bir maddenin CVI değeri hesaplandı. Her bir maddenin CVI değeri toplanıp ölçekteki madde sayısına bölünerek ölçeğe ilişkin CVI=0,98 olarak hesaplandı. Content Validity Index'in içerik geçerliği için en az 0,80 olması gerektiğinden elde edilen bu veri ölçeğin içerik geçerliğinin yeterli olduğunu göstermektedir. Wells ve ark. (28) yaptıkları çalışmada CVI=0,90'dır. Bu çalışmadan elde edilen CVI değeri, ölçeğin özgün çalışmasından elde edilen CVI değeri ile tutarlıdır.

3. Yapı geçerliği

Ölçeğin emzirme öz yeterliliğini ne derece doğru ölçtüğünü değerlendirmek amacıyla yapı geçerliği yöntemi kullandı. Ölçeğin faktör analizi uygulamasından önce,

Tablo 1. Prenatal Emzirme Öz Yeterlilik Ölçeği'nin geçerlik ve güvenirliğini sağlamada kullanılan çözümleme yöntemleri

Geçerlik (validity) çözümlenmeleri	
Yöntem	İstatistiksel Yöntemler
Kapsam geçerliği (Content Validity)	<ul style="list-style-type: none"> ► Uzman puanlarının tutarlılığı • Content Validity Index
Yapı geçerliği (Structure Validity)	<ul style="list-style-type: none"> ► Açımlayıcı faktör analizi (Exploratory Factor Analysis) • Kaiser-Meyer-Olkin • Barlett Sphericity Testi ► Doğrulayıcı Faktör Analizi (Confirmatory Factor Analysis)
Güvenirlilik (reliability) çözümlenmeleri	
Yöntem	İstatistiksel Yöntemler
İç Tutarlılık (Internal Consistency)	<ul style="list-style-type: none"> ► Cronbach Alfa Güvenirlilik Katsayısı (Cronbach's Coefficient Alpha)

örneklem büyüklüğünün uygunluğunu test etmek amacıyla Kaiser Meyer Olkin (KMO) testi uygulandı. Çözümleme sonucunda KMO değerinin 0,837 olduğu belirlendi. Bu bulgu doğrultusunda, örneklem büyüklüğünün faktör analizini yapmak için "iyi" olduğu sonucuna varıldı (31).

Prenatal Emzirme Öz Yeterlilik Ölçeği'nde değişkenler arasında ilişki olup olmadığını kısmi korelasyonlar temelinde incelemek için yapılan Bartlett Sphericity Testinden $\chi^2=1880,258$; $df=190$; $p=0,000$ sonucu elde edildi. Hesaplanan ki-kare sonucu anlamlı çıktığı için PEYÖ'deki veri matrisinin uygun olduğu sonucuna varıldı. Test sonucunun anlamlı çıkması puanların normalliğinin de bir kanıtı olduğundan, yapı geçerliğini değerlendirmek amacıyla açımlayıcı faktör analizi (AFA) yapıldı.

4. Açımlayıcı faktör analizi

Prenatal Emzirme Öz yeterlilik Ölçeğinin faktör desenini ortaya koymak amacıyla; faktörleştirme yöntemi olarak temel bileşenler analizi, döndürme yöntemi olarak da dik döndürme yöntemlerinden maksimum değişkenlik (varimax) yöntemi kullanıldı. Yapılan çözümlenmeler sonucunda, değerlendirmeye temel olarak alınan 20 madde için öz değeri 1'den büyük 4 bileşen elde edildi. Şencan'ın (32) belirttiğine göre, Kim-Yin (2004) faktör yükü 0.40 olan bir madde için örneklem büyüklüğünün en az 200 olması gerektiğini belirtmek-

tedir. Örneklem büyüklüğü 200 olduğu için AFA'da faktör yük değeri 0,40 olarak belirlendi. Yapılan faktör analizinde dördüncü maddenin binişik olduğu görüldü. Binişiklik; iki durumun gerçekleşmesini gerektirir. Bu iki durum; bir maddenin birden fazla faktörde kabul düzeyinden yüksek yük değeri vermesi ve maddenin iki ya da daha fazla faktörde sahip olduğu yük değerleri arasındaki farkın 0,01'den küçük olmasıdır. Binişik olması nedeniyle dördüncü madde çıkarılarak, kalan 19 madde ile ölçeğin yeniden faktör analizi yapıldı. Kaiser Meyer Olkin kat sayısı 0,84 ve Barlett's Sphericity Testi sonuçları $\chi^2=1812,608$; $df=171$; $p=0,000$ olarak bulundu. Bu maddenin çözümleme dışı bırakılması sonucunda elde edilen faktör deseni, maddelerin faktör yük değeri Tablo 2'de verildi. Faktörlerin toplam varyansa yaptıkları katkı birinci faktör için %31,69, ikinci faktör için %12,59, üçüncü faktör için %9,52 ve dördüncü faktör için %5,25 idi. Belirlenen dört faktörün varyansa yaptıkları toplam katkının ise %59,06 olduğu saptandı (Tablo 2). Çok faktörlü desenlerde, açıklanan varyansın %40 ile %60 arasında olması yeterli olarak kabul edilir (33, 34).

Söz konusu dört bileşen, açıklanan toplam varyans tablosu ve yamaç-birikinti grafiği çerçevesinde değerlendirildiğinde dört bileşenin varyansa önemli bir katkı yaptığı görüldü. Prenatal Emzirme Öz yeterlilik Ölçeğinin geliştirilme sürecinde belirlenen teorik yapıda beklenen faktör sayısı ile uyumlu bulundu.

Dört faktörden oluşan özgün ölçeğin yapısıyla yeni oluşan yapı sonuçları karşılaştırıldığında, özgün ölçekte Sosyal Baskı faktöründe yer alan üç maddenin yeni oluşan yapıda Beceriler ve İstekler faktöründe toplandığı, Bilgi Toplama faktöründe yer alan bir maddenin Beceriler ve İstekler faktöründe toplandığı, Diğer İnsanlar Yanında Emzirme faktöründeki bir maddenin Beceriler ve İstekler faktöründe toplandığı, Beceriler ve İstekler faktöründe yer alan üç maddenin ise Sosyal Baskı faktöründe toplandığı görüldü.

Bu sonuçlara göre yeni oluşan yapıdaki faktörler, en fazla madde aldığı özgün faktör adı ile adlandırıldı. Faktör analizi sonucunda ölçek, İstekler (9 madde), Bilgi Toplama (4 madde), Diğer İnsanlar Yanında Emzirme (3 madde), Beceri (3 madde) olmak üzere adlandırıldı ve toplam 19 maddeye indirildi (EK 2).

5. Doğrulayıcı faktör analizi

Açımlayıcı faktör analizi sonucunda; gözlenen yapının, belirlenen faktörlerin doğruluğunu test etmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapıldı. Başka bir ifade

Tablo 2. Prenatal Emzirme Öz yeterlilik Ölçeği'nin faktör deseni (dik döndürme-varimax)

Maddeler	Faktör Yük Değerleri			
	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4
8	0,812			
19	0,801			
7	0,794			
18	0,786			
9	0,784			
14	0,618			
20	0,575			
17	0,469			
6	0,418			
1		0,846		
2		0,836		
3		0,809		
5		0,628		
16			0,796	
15			0,732	
13			0,31	
11				0,854
10				0,791
12				0,559
Açıklanan Varyans	31,69	12,59	9,52	5,25
Açıklanan	59,06			
Toplam Varyans				

ile AFA'ya ilişkin modelin uygunluğu DFA ile test edildi. Prenatal Emzirme Öz yeterlilik Ölçeğinin geçerliği çalışmasında model uyumunun değerlendirilmesinde Ki-Kare İyilik Uyumu (Chi-Square Goodnes of Fit), Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (RMSEA-Root Mean Square Error of Approximation), Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI-Comparative Fit Index), Normlaştırılmış Uyum İndeksi (NFI-Normed Fit Index), Normlaştırılmamış Uyum İndeksi (NNFI- Non-Normed Fit Index), İyilik Uyum İndeksi (GFI-Goodness Of Fit Index), Düzenlenmiş İyilik Uyum İndeksi (AGFI-Adjusted Goodness Of Fit Index)'ne bakıldı.

Çözümleme sonucunda Ki-Kare ($\chi^2=391,86$, $n=200$, $sd=148$, $p=,000$) değeri elde edildi. Burada p değerinin

anamlı olmaması arzu edilen bir durumdur. Fakat çoğu durumda, DFA'da örneklem hacminin büyük olması nedeniyle p değerinin anlamlı çıkmasının normal bir durum olduğu bildirilmektedir (35).

Uyum indeksleri; $\chi^2/sd=2,64$, $RMSEA=0,09$, $CFI=0,92$, $NFI=0,88$, $NNFI=0,91$, $GFI=0,83$, $AGFI=0,78$ olarak bulundu. Doğrulayıcı faktör analizi modifikasyon önerileri doğrultusunda 19. ile 18. ve dokuzuncu ile sekizinci maddeler arasında modifikasyon yapıldı (Şekil 1). Modifikasyon işleminden sonra modelin uyum indeksleri Ki-Kare ($\chi^2 =254.23$, $p=.000$, $sd=146$) değeri başta olmak üzere uyum indeksleri, $\chi^2/sd= 1,74$, $RMSEA=0,06$, $CFI=0,96$, $NFI=0,92$, $NNFI=0,96$, $GFI=0,88$, $AGFI=0,85$ 'dir (Tablo 3). Prenatal Emzirme Öz yeterlilik Ölçeğinin

DFA'sında yapılan modifikasyondan sonra elde edilen uyum indeksleri Tablo 4'de verilen mükemmel ve kabul edilebilir uyum ölçütleri ile kıyaslandı (36-42) ve modelin 19 maddeden oluşan dört faktörlü yapısının bir model olarak doğrulandığı görüldü (EK 2).

II. Prenatal emzirme öz yeterlilik ölçeğinin güvenilirlik çözümlenmeleri

Prenatal Emzirme Öz yeterlilik Ölçeğinin alt boyutları için güvenilirlik katsayıları değerlendirildi ve Tablo 5'de gösterildi. Ölçeğin dört ana alt boyutlarının cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı; İstekler alt boyutunda $\alpha=0,83$, Bilgi toplama alt boyutunda $\alpha=0,80$, Diğer insanların yanında emzirme alt boyutunda $\alpha=0,73$, Beceri alt boyutunda $\alpha=0,73$ olarak belirlendi. Prenatal Emzirme Öz yeterlilik Ölçeği toplamı için Cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı 0,86 olarak belirlendi.

Tartışma

Wells ve ark. (28) tarafından geliştirilen PEYÖ'nün geçerlik ve güvenilirlik çalışması, doğumdan önceki emzirme öz yeterliliğinin doğumdan sonraki emzirme davranışı hakkında fikrini belirlemede kullanımının uygun olacağına işaret etmektedir.

Ölçeğin geçerlik ölçütleri öncelikle faktör yapısı incelemek için değerlendirildi. Bu çalışmada, PEYÖ'nün özgün

Tablo 3. Modifikasyon öncesi ve modifikasyon sonrası uyum indeksleri

Uyum indeksleri	Modifikasyon öncesi	Modifikasyon sonrası
Ki-Kare (χ^2)	391.86	254.23
Serbestlik Derecesi(sd)	148	146
χ^2/sd	2,64	1,74
RMSEA	0,091	0,061
CFI	0,92	0,96
NFI	0,88	0,92
NNFI	0,91	0,96
GFI	0,83	0,88
AGFI	0,78	0,85

AGFI: Adjusted Goodness of Fit Index; CFI: Comparative Fit Index; GFI: Goodness of Fit Index ; NFI: Normed Fit Index; NNFI: Non-Normed Fit Index; RMSEA: Root Mean Square Error of Approximation

çalışmayla tutarlı olarak dört faktörlü yapının ülkemiz için de geçerli olduğu söylenebilir. Faktör analizinde dördüncü maddenin binişik olması nedeniyle dördüncü madde çıkarılarak,özgün ölçekten farklı olarak 20 yerine 19 maddenin yer almasının daha uygun olduğu görüldü. Prenatal Emzirme Öz yeterlilik Ölçeğinin maddelerinin dört faktörü toplam varyansın %59,06'sını açıklamaktadır. Ölçeğin dört faktörlü yapısı DFA ile de desteklendi. Ancak ölçeğin özgün formunda, ölçek maddelerinin dört faktörü toplam varyansın %44,7'sini açıklamaktadır (28). Ölçeğin özgün formunda olduğu gibi dört faktör elde edilmesine karşın, faktörlerde yer alan maddelerin bazılarının özgün formdakiyle örtüşmemesi nedeniyle iki faktör farklı şekilde adlandırıldı. Dört faktörden oluşan özgün ölçeğin yapısıyla yeni oluşan yapı sonuçları karşılaştırıldığında, özgün ölçekte

Tablo 4. Yapısal eşitlik modeli araştırmalarında kullanılan uyum indekslerine ilişkin mükemmel ve kabul edilebilir uyum ölçütleri

Uyum indeksleri	Mükemmel uyum ölçütleri	Kabul edilebilir uyum ölçütleri
χ^2/sd	$0 \leq \chi^2/sd \leq 2$	$2 \leq \chi^2/sd \leq 3$
RMSEA	$0,00 \leq RMSEA \leq 0,05$	$0,05 \leq RMSEA \leq 0,08$
CFI	$0,95 \leq CFI \leq 1,00$	$0,90 \leq CFI \leq 0,95$
NFI	$0,95 \leq NFI \leq 1,00$	$0,90 \leq NFI \leq 0,95$
NNFI	$0,95 \leq NNFI \leq 1,00$	$0,90 \leq NNFI \leq 0,95$
GFI	$0,95 \leq GFI \leq 1,00$	$0,90 \leq GFI \leq 0,95$
AGFI	$0,90 \leq AGFI \leq 1,00$	$0,85 \leq AGFI \leq 0,90$

AGFI: Adjusted Goodness of Fit Index; CFI: Comparative Fit Index, GFI: Goodness of Fit Index ; NFI: Normed Fit Index; NNFI: Non-Normed Fit Index; RMSEA: Root Mean Square Error of Approximation

(Bentler, 1980; Bentler ve Bonett, 1980; Browne ve Cudeck, 1993; Baumgartner ve Homburg, 1996; Schermelleh-Engel ve Moosbrugger, 2003; Marsh, Hau ve ark, 2006; Kline, 2011)

Tablo 5. Prenatal Emzirme Öz Yeterlilik Ölçeği'nin alt boyutlarının ve toplamının iç tutarlılık güvenilirlik katsayılarının (Cronbach alfa) incelenmesi

Prenatal Emzirme Öz Yeterlilik Ölçeği alt boyutları	Cronbach Alpha
• İstekler	0,83
• Bilgi toplama	0,80
• Diğer insanların yanında emzirme	0,73
• Beceri	0,73
Prenatal Emzirme Öz Yeterlilik Ölçeği toplam	0,86

Sosyal Baskı faktöründe yer alan üç maddenin yeni oluşan yapıda Beceriler ve İstekler faktöründe toplandığı, Bilgi Toplama faktöründe yer alan bir maddenin Beceriler ve İstekler faktöründe toplandığı, Diğer İnsanlar Yanında Emzirme faktöründeki bir maddenin Beceriler ve İstekler faktöründe toplandığı, Beceriler ve İstekler faktöründe yer alan üç maddenin ise Sosyal Baskı faktöründe toplandığı görüldü. Bu sonuçlara göre yeni oluşan yapıdaki faktörler, en fazla madde aldığı özgün faktör adı ile adlandırıldı. Yapılan faktör analizi sonucunda ölçek, İstekler (9 madde), Bilgi Toplama (4 madde), Diğer İnsanlar Yanında Emzirme (3 madde), Beceri (3 madde) olmak üzere adlandırıldı.

Doğrulamalı faktör analizi modifikasyon önerileri doğrultusunda 19. ile 18. ve dokuzuncu ile sekizinci maddeleri arasında modifikasyon yapıldı. Modifikasyon işleminden sonra modelin uyum indeksleri, mükemmel ve kabul edilebilir uyum ölçütleri ile kıyaslandığında modelin 19 maddeden oluşan dört faktörlü yapısı bir model olarak doğrulandı. Ölçeğin özgün yapısında DFA analizinin yapılmadığı, Pinheiro-Albero ve ark. (29) yaptıkları çalışmada dört faktörlü yapısının incelendiği model 1'de ve tek faktörlü yapının incelendiği model 2'de elde edilen indekslerin kabul edilebilir uyum ölçütlerine göre, modelin uygun olmadığı görülmektedir. Ancak bu çalışmada hem AFA hem de DFA ile PEYÖ'nün iyi bir yapı geçerliliğine sahip olduğu sonucuna varıldı.

Prenatal Emzirme Öz Yeterlilik Ölçeği'nin güvenilirliği ile ilişkin bilgi iç tutarlık katsayısına bakılarak elde edildi. Genel olarak kabul edilen Cronbach alfa iç tutarlık katsayı değeri en düşük 0,70'dir (31,43). Analiz sonuçları bu ölçüte göre değerlendirildiğinde, ölçeğin Türkçe formu, Cronbach alfa değeri 0,89 olan özgün form ve 0,91 olan Pinheiro-Albero ve ark. (29) yaptığı çalışma ile benzer olarak, yüksek iç-tutarlılığa sahiptir.

Sonuç olarak PEYÖ'nün, Türk kültürüne uyarlanması için yapılan geçerlik ve güvenilirlik analizlerinde; kapsam geçerliğinde her bir maddenin emzirme öz yeterliliğini ölçtüğü ve CVI değerinin yüksek olduğu, özgün ölçeğin bir maddesinin binışıklık göstermesinden dolayı PEYÖ'nün Türkçe formundan çıkarılması gerektiği, AFA'nın sonucunda DFA ile gözlenen yapının, belirlenen faktörlerin doğru olduğu ve PEYÖ'nün yapısal olarak geçerli olduğu, Cronbach alfa iç tutarlık güvenilirlik katsayılarının ölçeğin Türkçe formunun yeterli düzeyde güvenilir olduğunu gösterdiği ve bu nedenle de PEYÖ'nün Türkçe'de geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu ve ülkemizde kullanılabileceği sonucuna varıldı.

Doğumdan önce emzirme öz yeterliliğinin değerlendirilmesi önemlidir. Öz yeterlilik, emzirme davranışının önemli bir belirleyicisidir. Kadınlar, bebeklerini besleme yöntemine doğumdan önce karar verdiğinden doğumdan önceki emzirme öz yeterliliğinin doğumdan sonraki emzirme davranışı hakkında fikir vereceği düşüncesi ile PEYÖ ebe ve hemşireler başta olmak üzere tüm sağlık çalışanları tarafından kullanılabilir.

Bebeğin doğumundan önce annenin emzirme öz yeterliliğinin artırılacağı ve böylece daha çok kadının emzirmeye başlamasının sağlanabileceğinin kabul edilmelidir. Doğum öncesi dönemde emzirme öz yeterliliğinin değerlendirilmesi hem emzirmeyi teşvik etmeye yönelik girişimlerin içeriğini belirlemede hem de emzirmeyi artırmak için doğum öncesi dönemde tasarlanan girişimlerin etkinliğini değerlendirmede kolaylık sağlayacaktır. Bu nedenle PEYÖ, başta ebe ve hemşire olmak üzere tüm sağlık çalışanları için uygun bir araçtır. Ayrıca PEYÖ'nün bireysel araştırmalarda, yüksek lisans ve doktora tezlerinde kullanılması önerilmektedir.

Bu çalışmanın bir sınırlılığı, örneklem grubunu Denizli'deki iki kamu hastanesinin Kadın Doğum polikliniklerine başvuran gebelerin oluşturmasıdır. Denizli ilinde farklı sosyokültürel grupların bulunmasından dolayı, kullanılan örneklemin Türk kültürünü tamamiyle temsil ettiğini söylemek güçtür. Ölçeğin psikometrik özelliklerini, Türkiye'deki farklı grupları temsil eden örneklemelerde sınamak üzere yeni çalışmaların yapılması önem taşımaktadır.

Çalışmanın güçlü tarafı ölçeğin kısa ve anlaşılır cümlelerden oluşmasıdır. Bu nedenle ölçeğin uygulanmasının ve değerlendirilmesinin araştırmacılara kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir.

Etik Komite Onayı: Bu çalışma için etik kurul onayı Adnan Menderes Üniversitesi Etik Kurulu'ndan alınmıştır (53043469-050.04.04-30).

Hasta Onamı: Yazılı hasta onamı bu çalışmaya katılan hastalardan alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir - H.U.H., E.U.A.; Tasarım - H.U.H., E.U.A.; Denetleme - H.U.H., E.U.A.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi - E.U.A.; Analiz ve/veya Yorum - H.U.H., E.U.A.; Literatür Taraması - H.U.H., E.U.A.; Yazıyı Yazan - H.U.H., E.U.A.; Eleştirel İnceleme - H.U.H., E.U.A.

Teşekkür: Bu çalışma, Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ebelik Anabilim Dalı tarafından yapılan “Gebelikte Emzirme Öz Yeterliliğinin Doğum Sonrası İkinci Ayda Bebeğin Sadece Anne Sütüyle Beslenmesi İle İlişkisi” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında kullanılacak veri toplama aracının temini olarak yapıldı. Ölçeğin psikolinguistik özelliklerinin incelenmesi aşamasında İngilizceden Türkçeye ve Türkçeden İngilizceye çevirilerini yapan dil bilimciler, maddelerin anlamları açısından uzman görüşlerini aldığımız alanında uzman öğretim üyelerine, araştırmaya katılmayı kabul eden tüm gebelere teşekkür ederiz.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Bu çalışma Adnan Menderes Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından desteklenmiştir (Proje No: ADÜ-BAP-ASYO-15012).

Ethics Committee Approval: Ethics committee approval was received for this study from the Ethics Committee of Adnan Menderes University School of Medicine (53043469-050.04.04-30).

Informed Consent: Written informed consent was obtained from patients who participated in this study.

Author Contributions: Concept - H.U.H., E.U.A.; Design - H.U.H., E.U.A.; Supervision - H.U.H., E.U.A.; Data Collection and/or Processing - E.U.A.; Analysis and/or Interpretation - H.U.H., E.U.A.; Literature Review - H.U.H., E.U.A.; Writing - H.U.H., E.U.A.; Critical Review - H.U.H., E.U.A.

Acknowledgements: This study was carried out as procurement of the data collection tool used in the master’ thesis titled “The Relationship Between Breastfeeding Self-Efficacy in Pregnancy and Feeding Infants with Exclusive Breastfeeding in The Second Month After Birth” by the Adnan Menderes University Institute of Health Sciences, Department of Midwifery. We would like to thank to the philologists who have translated the scale from English to Turkish and from Turkish to English, expert academicians for their expert opinions, all the pregnant women who agreed to participate in the study during the examination of the psycholinguistic features of the scale.

Conflict of Interest: The authors have no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The study was supported by Adnan Menderes University Scientific Research Projects (Project code: ADÜ-BAP-ASYO-15012).

Kaynaklar

- İnce T, Kondolot M, Yalçın SS, Yurdakök K. Annelerin emzirme danışmanlığı alma durumları. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi 2010; 53: 189-97.
- Bodur S, Taş F, Çevik Ü, Kurşun Ş. Primipar annelerin bebek sağlığı konusundaki bilgi düzeyine hemşire ve ebelein katkısı. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2003; 6: 0-18.
- Creedy DK, Dennis CL, Blyth R, Moyle W, Pratt J, De Vries SM. Psychometric characteristics of the breastfeeding self-efficacy scale: Data from an Australian sample. Res Nurs Health 2003; 26: 143-52. [CrossRef]
- Kurtuluş YE, Tezcan S. Bebeklerin beslenme alışkanlıkları, çocukların ve annelerin beslenme durumu. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması 2003. Ankara, 2004.s. 141-53.
- Snawky S, Abalkhail BA. Maternal factors associated with the duration of breastfeeding in jeddah saudi arabia. Paediatr Perinat Epidemiol 2003; 7: 91-6.
- Kavunçuoğlu S, Akın MA, Aldemir H. Bebek dostu hastanede emzirme eğitimi ve anne sütü ile beslenmeye etkisi. Ege Pediatri Bülteni 2005; 12: 147-50.
- Kumar D, Goel NK, Mittal PC, Misra P. Influence of infant-feeding practices on nutritional status of under-five children. Indian J Pediatr 2006; 73: 417-21. [CrossRef]
- Forster DA, McLachlan HL. Breastfeeding initiation and birth setting practices: a review of the literature. J Midwifery Womens Health 2007; 2: 273-80. [CrossRef]
- Can E, Süleymanoğlu S, Aydınöz S, Meral C, Karademir F, Özkaya H. Bir Eğitim Hastanesinde anne sütü ve D vitamini bilincinin değerlendirilmesi. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi 2008; 8: 37-9.
- O’Campo P, Faden RR, Gielen AC, Wang MC. Prenatal factors associated with breastfeeding duration: recommendations for prenatal interventions. Birth 1992; 19: 195-201. [CrossRef]
- Küçüköğlü S, Aytekin A, Ateşyan S. Yenidoğan yoğun bakım ünitesinde bebeği yatan annelerin bebeklerine anne sütü verme eğilimleri ile emzirme öz yeterliliklerinin karşılaştırılması. Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi 2015; 4: 71-8.
- Meedya S, Fahy K, Kable A. Factors that positively influence breastfeeding duration to 6 months: A literature review. Women Birth 2010; 23: 135-45. [CrossRef]
- Akyüz A, Kaya T, Şenel N. Annenin emzirme davranışının ve emzirmeyi etkileyen durumların belirlenmesi. TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni 2007; 6: 331-5.
- Forster DA, McLachlan HL. Breastfeeding initiation and birth setting practices: a review of the literature. J Midwifery Womens Health 2007; 2: 273-80. [CrossRef]
- Hannula L, Kaunonen M, Tarkka MT. A systematic review of professional support interventions for breastfeeding. J Clin Nurs 2008; 7: 1132-43. [CrossRef]
- Dennis CE. Identifying predictors of breastfeeding self-efficacy in the immediate postpartum period. Res Nurs Health 2006; 9: 256-68. [CrossRef]
- Wutke K, Dennis C. The reliability and validity of the polish version of the breastfeeding self-efficacy scale-short form: translation and psychometric assessment. Int J Nurs Stud 2007; 44: 1439-46. [CrossRef]

18. Gregory A, Penrose K, Morrison C, Dennis CL, MacArthur C. Psychometric properties of the Breastfeeding Self-Efficacy Scale-Short Form in an ethnically diverse U.K. sample. *Public Health Nurs* 2008; 25: 278-84. [\[CrossRef\]](#)
19. Otsuka K, Dennis CL, Tatsuoka H, Jimba M. The relationship between breastfeeding self-efficacy and perceived insufficient milk among Japanese mothers. *J Obstet Gynecol Neonatal Nurs* 2008; 37: 546-55. [\[CrossRef\]](#)
20. Aluş Tokat M, Okumuş H, Dennis CL. Translation and psychometric assessment of the Breast-feeding Self-Efficacy Scale Short Form among pregnant and postnatal women in Turkey. *Midwifery* 2010; 26: 101-8. [\[CrossRef\]](#)
21. McCarter-Spaulding DE, Dennis CL. Psychometric testing of the breastfeeding self-efficacy scale-short form in a sample of black women in the United States. *Res Nurs Health* 2010; 33: 111-9. [\[CrossRef\]](#)
22. Loke AY, Chan LK. Maternal breastfeeding self-efficacy and the breastfeeding behaviors of newborns in the practice of exclusive breastfeeding. *J Obstet Gynecol Neonatal Nurs* 2013; 42: 672-84. [\[CrossRef\]](#)
23. Tavşancıl E. Tutumların ölçülmesi ve Spss ile veri analizi (3.Baskı) Ankara: Nobel; 2006.
24. Aluş Tokat M. Antenatal dönemde verilen eğitimin annelerin emzirme öz-yeterlilik algısına ve emzirme başarısına etkisi. *Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Doktora Tezi: Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir 2009.s. 120-30.*
25. Durmuş N. 0-2 Yaş arası bebeklerin, annelerinin gebelik ve perinatal dönemlerinin, sosyodemografik özelliklerinin ilk altı ay sadece anne sütü ile beslenmeye etkisi. *Tıpta Uzmanlık Tezi. Haydarpaşa Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği, İstanbul 2009.s. 28-31.*
26. Gürol S. Annelerin emzirme yeterlilik durumları ile meme başı ağrısı/travması arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Yüksek Lisans Tezi: Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir 2011.s. 1-134.*
27. Örsdemir C. Doğum sonu dönemde annelerin emzirmeye ilişkin bilgileri ve emzirme davranışlarının belirlenmesi. *Yüksek Lisans Tezi: Yakın Doğu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa 2011.s. 129.*
28. Wells KJ, Thompson NJ, Kloebler-Tarver AS. Development and psychometric testing of the prenatal breastfeeding self-efficacy scale. *Am J Health Behav* 2006; 30: 177-87. [\[CrossRef\]](#)
29. Pineiro-Albero RM, Ramos-Pichardo JD, Oliver-Roig A, et al. The Spanish version of the prenatal breast-feeding self-efficacy scale: reliability and validity assessment. *Int J Nurs Stud* 2013; 50: 1385-90. [\[CrossRef\]](#)
30. Polit DF, Beck CT. The content validity index: are you sure you know what's being reported? Critique and recommendations. *Res Nurs Health* 2006; 29: 489-97. [\[CrossRef\]](#)
31. Büyüköztürk ř. Sosyal bilimler için veri analiz el kitabı. 14. Baskı. Ankara; Pegem Akademi Yayıncılık; 2014.s.179-94.
32. şencan H. Sosyal ve Davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlik. 1. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık; 2005.s. 156-90.
33. Tavşancıl E. Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi, 4. Baskı. Ankara; Nobel Yayın Dağıtım; 2010.s. 16-61.
34. Büyüköztürk ř. Veri analizi el kitabı. 8. Baskı. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık; 2007.s. 167-82.
35. Çokluk Ö, şekercioğlu G, Büyüköztürk ř. Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik spss ve lisrel uygulamaları. 3. Baskı. Ankara; Pegem Akademi; 2014.s.177-246
36. Bentler PM. Multivariate analysis with latent variables: Causal modeling. *Annu Rev Psychol* 1980; 31: 419-56. [\[CrossRef\]](#)
37. Bentler PM, Bonett DG. Significance tests and goodness of fit in the analysis of covariance structures. *Psychological Bulletin* 1980; 88: 588-806. [\[CrossRef\]](#)
38. Browne MW, Cudeck R. Alternative ways of assessing model fit. In: Bollen, KA, Long, JS, (eds). *Testing structural equation models*. Newbury Park, CA: Sage; 1993.p. 136-62.
39. Baumgartner H, Homburg C. Applications of structural equation modeling in marketing and consumer research: A review. *International Journal of Research in Marketing* 1996; 13: 139-61. [\[CrossRef\]](#)
40. Schermelleh-Engel K, Moosbrugger H. Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online* 2003; 8: 23-74.
41. Marsh HW, Hau KT, Artelt C, Baumert J, Peschar JL. OECD's brief self-report measure of educational psychology's most useful affective constructs: Cross-cultural, psychometric comparisons across 25 countries. *International Journal of Testing* 2006; 6: 311-60. [\[CrossRef\]](#)
42. Kline RB. *Principles and practice of structural equation modeling*. New York: The Guilford Press; 2011.p.204-386.
43. Ebrinç S. Psikiyatrik derecelendirme ölçekleri ve klinik çalışmalarda kullanımı. *Klinik Psikofarmakoloji Bülteni* 2000; 10: 109-16.

EK 1: PRENATAL BREAST-FEEDING SELF-EFFICACY SCALE

Please read the following statements and answer circling the number closest to your feelings. It is important to know (remember) that there is no right or wrong answer in answering these questions. We are interested in how much you are relied of yourself about your breastfeeding.

1: I am definitely not confident 2: I am not quite confident 3: I am confident 4: I am very confident 5: I am completely confident

1. I can find the answers to problems I may encounter while breastfeeding my baby	1	2	3	4	5
2. I can find the information I need about breastfeeding my baby	1	2	3	4	5
3. If I have questions about breastfeeding my baby, I know whom I can ask	1	2	3	4	5
4. I can talk about the importance of breastfeeding my baby with my husband	1	2	3	4	5
5. I can talk about breastfeeding my baby with health workers	1	2	3	4	5
6. I can organize my day according to the times I need to breastfeed my baby	1	2	3	4	5
7. I can find time for breastfeeding my baby even if I am busy	1	2	3	4	5
8. I can breastfeed my baby even when I am tired	1	2	3	4	5
9. I can breastfeed my baby even when I am feeling depressed	1	2	3	4	5
10. I can draw milk manually or through use of a breast pump	1	2	3	4	5
11. I can milk my breast and prepare my milk for someone else to feed my baby	1	2	3	4	5
12. I can breastfeed my baby even if it causes a little discomfort	1	2	3	4	5
13. I can breastfeed my baby without any feelings of shame	1	2	3	4	5
14. I can breastfeed my baby while my husband is present	1	2	3	4	5
15. I can breastfeed my baby while my family or friends are present	1	2	3	4	5
16. I can breastfeed my baby even when people I do not know are present	1	2	3	4	5
17. I can call a breastfeeding consultant when I have problems with breastfeeding	1	2	3	4	5
18. I would breastfeed my baby even if my husband did not want me to do it	1	2	3	4	5
19. I would breastfeed my baby even my family did not want me to do it	1	2	3	4	5
20. I can breastfeed my baby for two years	1	2	3	4	5

EK 2: PRENATAL EMZİRME ÖZ YETERLİLİK ÖLÇEĞİ

Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuyunuz ve sizin hislerinize en yakın olan numarayı daire içine alarak cevaplayınız. Bu soruların cevaplandırılmasında doğru veya yanlış cevapların olmadığını bilmeniz (hatırlamanız) önemlidir. Biz emzirmeye ilişkin kendinize ne kadar güvendiğinizle ilgileniyoruz.

1: Kesinlikle emin değilim 2: Biraz eminim 3: Eminim 4: Çok eminim 5: Tamamıyla eminim

1. 1. Bebeğimi emzirirken karşılaştığım sorunlar hakkında ihtiyacım olan bilgileri bulabilirim	1	2	3	4	5
2. Bebeğimi emzirmekle ilgili ihtiyacım olan bilgiyi bulabilirim	1	2	3	4	5
3. Bebeğimi emzirmekle ilgili sorularım olursa bunları kime soracağımı biliyorum	1	2	3	4	5
4. Bebeğimi emzirmem hakkında sağlık çalışanları ile konuşabilirim	1	2	3	4	5
5. Günümü, bebeğimi emzirme saatlerime göre düzenleyebilirim	1	2	3	4	5
6. Meşgul olsam da bebeğimi emzirmek için zaman bulabilirim	1	2	3	4	5
7. Yorgun olduğum zaman bile bebeğimi emzirebilirim	1	2	3	4	5
8. Üzgün olduğum zamanlar da bile bebeğimi emzirebilirim	1	2	3	4	5
9. Elle ya da süt sağma pompası yardımıyla süt elde edebilirim	1	2	3	4	5
10. Başka birinin bebeğimi besleyebilmesi için sütümü sağıp hazırlayabilirim	1	2	3	4	5
11. Biraz rahatsızlığa neden olsa bile bebeğimi emzirebilirim	1	2	3	4	5
12. Utanma duygusu olmaksızın bebeğimi emzirebilirim	1	2	3	4	5
13. Eşim yanımdayken bebeğimi emzirebilirim	1	2	3	4	5
14. Ailem ya da arkadaşlarım yanımdayken bebeğimi emzirebilirim	1	2	3	4	5
15. Tanımadığım insanlar yanımdayken (bile) bebeğimi emzirebilirim	1	2	3	4	5
16. Emzirmeyle ilgili problemlerim olduğunda bir emzirme danışmanını arayabilirim	1	2	3	4	5
17. Eşim emzirmemi istemese bile bebeğimi emziririm	1	2	3	4	5
18. Ailem emzirmemi istemese bile bebeğimi emziririm	1	2	3	4	5
19. Bebeğimi iki yıl boyunca emzirebilirim	1	2	3	4	5